

Hva skulle det norske folk gjort uten en Berthold Grünfeld?

Hitler - demon, psykopat eller kakemons?

Forfatteren og essayisten Sven Kærup Bjørneboe går her i rette med «proffe» riks-synsere generelt og Berthold Grünfeld spesielt. Han skriver blant annet at de opptrer i manesjen som påstått frie intellektuelle.

Igjen og igjen dukker han opp, som troll av eske. Når de store spørsmål plager oss, da er han på plass med det endelige svar – hva enten det gjelder kjønn, religion, moral eller historiens uhyrligheter.

Nå sist i Dagsrevyen 17.2. i anledning et innslag om Oliver Hirschbiegels film «Der Untergang».

Først fikk vi et kort intervju med Oliver H. På spørsmål om ikke hans fremstilling av mennesket Hitler innebar en fare, var svaret nei. Når publikum kan kjenne seg igjen i Hitler, blir han desto mer skremmende (forutsatt at man kjenner til uhyrlighetene også).

Å demonisere Hitler, rykke ham ut av det alment gjenkjennbare, tjente – ifølge Oliver Hirschbiegel – ingen annen hensikt enn å frista folk fra ansvar.

Ham alene. Men nyhetsredaksjonen i TV kunne likevel ikke la svaret stå ukommentert. Kommentar fra høyeste hold måtte innhentes. Gjett hvem? Av Grünfeld, og ham alene, skulle seerne eventuelt få lov til å tenke videre på egen hånd.

Tja, svarte Grünfeld på TV-damens spørsmål om hva han syntes om «Der Untergang», og lå der ikke en viss fare i dette å alminneliggjøre Hitler? Tja, svarte Grünfeld – muligens for å gi oss inntrykk av at han tenkte seg om, enda svaret var gitt på forhånd for hans del. Ifølge B.G. var og forble Hitler selve erkepsykopaten. Basta. «Vår oppgave er å holde psykopatene unna politikken.»

Og det var som om TV-damen, og med henne det norske folk, trakk et lettelsens sukk. Psykopaten Hitler. Psykmeldt til evig tid. Ferdig med ham...

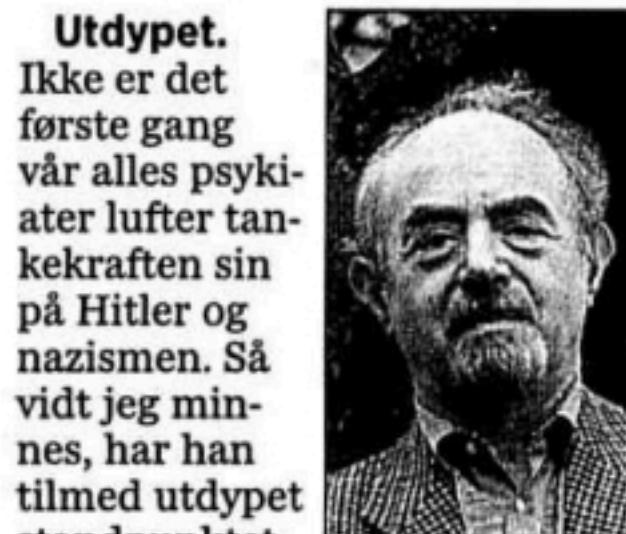
Hva B.G. sa, opprører meg ikke. Denne type primitiv psykologisering fortjener knapt svar. Dens storhetstid hører fortiden til. Men måten han sa det på, og måten han ble brukt av TV på – gjør meg forstent. Bare idioten eller den suspekte ville finne på å hevde noe annet enn B.G., slik virket det.

Adolf Hitler... psykopaten over alle psykopater. Grünfeld gjør seg med dette til talsmann for en verre bortforklaring enn la oss si Hitler som demon, Hitler som Lucifer, Hitler hinsides oss andre puslinger, gode som vi jo alle er på bunnen og høyst lovlydige i sjelen.

Primitiv psykologisering, synes Sven Kærup Bjørneboe at Berthold Grünfeld begår når han karakteriserer Hitler, her spilt av Bruno Ganz i filmen «Der Untergang».

FOTO: AP

Berthold Grünfeld

Utdypet. Ikke er det første gang vår alles psykater lufter tankekraften sin på Hitler og nazismen. Så vidt jeg minnes, har han tilmed utdypet standpunktet. Hitler skal ha forført det tyske folk fordi

det er i menneskets natur å la seg forføre av psykopater; gjennom dem kan vi omsider begå handlinger (sinssyke de også) vi lenge har hatt lyst til å begå, men ikke våget.

Noe i den dur. Hvorfor ikke like godt sykmelde samtlige tilhengere, samtlige bødler og medløpere? Herrefolket – psykopater hele gjengen. For psykiatrien, hvis språk selv kan fungere som herrespråk (oppotisjonelle i Sovjet ble tvangsinlagt på galehus), ville det jo være som en ønskedrøm å kunne sykmelde folk en masse.

Unge tyske nynazister holder en knapp på Hitler-Lucifer. Den sinssyke Hitler derimot, erkepsykopaten, ville være midt

i blinken for de mer opplyste unge i dagens Tyskland, villige som de er – så sies det – til å ta et oppgjør med besteforeldregenerasjonen. «Min bestefar deltok i krigen, men nazist og sinnslidende som de andre, var han så langtfra... dessuten gjemte han jøder i skapet.» Ifølge onde tunger ble disse jødene gjemt så godt at de ennå ikke er kommet til rette.

Erkepsykopaten Hitler kan kanskje fortone seg som litt av et monster, men skremme oss, det gjør han ikke, aller minst til ny innsikt. Så gi oss heller en klynkende Hitler i bunker, med kakesmulene rundt munnen, alt mens han beklager seg over at han hadde vært så altfor snill og hensynsfull.

Dét skremmer. Særlig kakesmulene. Klaus Mann har skrevet om første gang han så Hitler, på et konditori i München, og hvor vettskremt han ble... dét var kakesmulene i Hitlers bart som gjorde utslaget.

Ikke helt stueren. Diagnosen «psykopat» er, og Grünfeld vet dette, ikke helt stueren innen psykiatrien. Den har noe norsk og hjemmeavlet over seg. I likhet med «paranoia kverulans»,

sin tid oppfunnet til ære for den landskjente skytebas Arnold Juklerød. «Psykopat» har først og fremst fungert som et skjellsord blant folk flest, når vi mislikter trynet på naboen og ikke vil ha mer diskusjon.

Jeg antar at B.G. vet mye om *det stormannsgale*. Og slår det ham aldri: Måten han anvender sitt spesielle, begrensede fagfelt på og henter ut én (tvilsom) diagnose for å gi oss den definitive innsikt i Europas syndfall under Hitler, hvor nær han selv kommer det stormannsgale? Intellektuelt sett? En fagidioti i gigantutgave.

I så måte skiller han seg lite fra andre norske intellektuelle, våre proffe riks-synsere. Kultur- og samfunnsdebatten de siste 30 år har vært dominert av sosialantropologer, sosiologer, psykologer, statsvitere. Med et økonomisk og faglig sikkerhetsnett på plass under seg opptrer de i manesjen som påstått frie intellektuelle. Ethvert spørsmål, om enn religiøst eller politisk, sosial eller moralfilosofisk, sees i lys av den synsende professors eget lille fagfelt, og dét med en slik kraft i synsingen at den kan og vel også er ment å skulle forveksles med

en fri intellektuell virksomhet. Fagidiotiet veier har vært mange og uranskakelige.

Enkelte beklager seg over hvor få og hvor små intellektuelle vi har her tillands. De tar feil. I en viss forstand må Norge sies å ha verdens *største* intellektuelle – i forhold til folketallet. Slik vi lærte i barneskolen at Mjøsa var verdens største innsjø i forhold til folketallet.

SVEN KÆRUP BJØRNBOE

“ «Jeg antar at *det stormannsgale*. Og slår det ham aldri: Måten han anvender sitt spesielle, begrensede fagfelt på og henter ut én (tvilsom) diagnose for å gi oss den definitive innsikt i Europas syndfall under Hitler, hvor nær han selv kommer det stormannsgale? Intellektuelt sett? En fagidioti i gigantutgave.»